

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/198723,TEKST-AUDIO-Pomagala-nawet-w-Auschwitz-7-odc-filmoweg-o-cyklu-IPN-Nie-tylko-Ulmow.html>
03.05.2024, 08:43

[TEKST + AUDIO] „Pomagała nawet w Auschwitz”- 7. odc. filmowego cyklu IPN „Nie tylko Ulmowie” dostępny na kanale IPNtv

Data publikacji 08.03.2024

Charyzmatyczna Romualda Ciesielska wspierana przez swojego męża Feliksa ukrywała uciekinierów z krakowskiego getta. Z miłości do bliźnich, bezinteresownie pomagała także w ucieczce, organizowała fałszywe dokumenty, rozprowadzała żywność i ubrania. Gdy za tę działalność Niemcy uwięzili ją w KL Auschwitz, nadal pomagała innym narażając własne życie. Ludzkie życie było dla niej wartością nadrzędną. Na kanale IPNtv jest już dostępny film „Pomagała nawet w Auschwitz” 7. odc. cyklu IPN „Polacy ratujący Żydów - Nie tylko Ulmowie”.

Pomagała nawet w Auschwitz

A Helper is a Helper, Even in KL Auschwitz

Źródła do narracji oraz publikacja dotycząca rodziny Ciesielskich – Tomasz Gonet w:
Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej,
t. I, red. M. Grądzka-Rejak, A. Namysło, Warszawa 2019, s. 118.

Było mieszkanie [...] u Szarkowskich. Potem małe, ubogie mieszkanie p. Podhorskiej [...] potem kryjówka u p. Nowaka [...] potem wytworne mieszkanie pp. Łysakowskich [...] potem byli Czapscy [...] potem w Rykach p. Wojewoda [...] i p. Makowa [...] potem były jeszcze inne mieszkania, inni ludzie – łańcuch rzyka, ludzi i miejsc [...] Przekazywano mnie sobie z rąk do rąk – p. Puławska p. Pomorskiej, p. Pomorska p. Podhorskiej, p. Podhorska p. Jadachowej. Na moje utrzymanie łożył z konspiracyjnych funduszków docent dr Tadeusz Stępniewski [...] Wymieniłam tylko tych ludzi, których z nazwiska pamiętam. Wszyscy, ratując mnie, narażali siebie i swoje rodziny na śmiertelne niebezpieczeństwo. W grze o moje życie – stawką było życie 45 osób.

- pisała Hanna Krall, ocalona z Zagłady polska pisarka i dziennikarka żydowskiego pochodzenia.

Film **„Pomagała nawet w Auschwitz”** przedstawia bohaterstwo małżeństwa Ciesielskich, które zaryzykowało życie, by ratować swoich żydowskich współobywateli. W mieszkaniu na krakowskim Kazimierzu - dzielnicy, w której przez wieki zamieszkiwała społeczność żydowska Romualda i Feliks Ciesielscy zdecydowali się zapewnić schronienie uciekającym z getta Żydom. Bezpieczną ostoję w ich domu znaleźli m.in.: Edmund Fiszler i jego żona Leonora oraz czteroosobowa rodzina Horowiców. Małżonkowie wspierali potrzebujących na wiele sposobów, ryzykowali własnym życiem w imię wyższego dobra. Prawdopodobnie na skutek donosu, Ciesielscy zostali aresztowani przez Niemców latem 1942 r. W trakcie śledztwa Romualda była bita i torturowana. Za swoją działalność humanitarną trafiła do KL Auschwitz, tam została poddana doświadczalnym badaniom pseudomedycznym. W obozie nie przestała jednak pomagać, ukrywała dzieci wytypowane w selekcji, organizowała dodatkowe racje żywnościowe, a także fałszowała metryki urodzenia dzieci. W Auschwitz przebywała do czasu ucieczki z transportu ewakuacyjnego w Jawiszowicach w styczniu 1945 r. Jej mąż Feliks również został uwięziony w KL Auschwitz. Stamtąd przetransportowano go do obozu koncentracyjnego Mauthausen na terenie Rzeszy Niemieckiej, gdzie został zamordowany 18 marca 1945 r.

Kolejne odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

***

Instytut Pamięci Narodowej cyklem filmowym „Nie tylko Ulmowie” oddaje hołd ofiarom Zagłady, a także Polakom, którzy stracili życie, by chronić swoich żydowskich współobywateli w okresie zbrodniczej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich. Dobitym przykładem tego okrucieństwa była zbrodnia dokonana przez Niemców na dziewięcioosobowej Rodzinie Ulmów oraz na ośmiu członkach rodzin Goldmanów, Grünfeldów i Didnerów. 24 marca br. przypada 80 rocznica tej niemieckiej zbrodni.

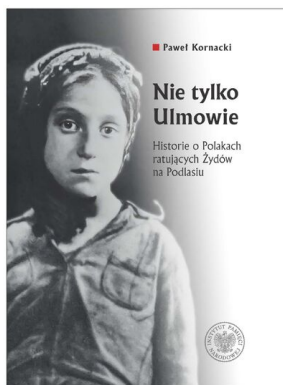
Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojnie światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców Polski udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

***

Zachęcamy także do zapoznania się z najnowszą pozycją książkową poruszającą zagadnienie pomocy Żydom na ziemiach polskich.

Pomoc okazywana Żydom na ziemiach polskich opisana została w wielu publikacjach, choć

Podlasie pozostaje poza głównym nurtem badań. Lukę tę stara się częściowo wypełnić książka „[Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu](#)”. Czytelnik odnajdzie tu kilkanaście ciekawych opowieści o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu. Są to jednocześnie historie tych, którzy desperacko chcieli przetrwać koszmar wojny. Niektóre z nich funkcjonują w obiegu naukowym, jednak większość jest zupełnie nieznaną. Szczególną uwagę Czytelnika autor zwraca na losy żydowskich dzieci.

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

PLIKI DO POBRANIA

[Siódmy odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Pomagała nawet w Auschwitz”. \(ENG\) \(wav, 663.11 MB\) 08.03.2024 09:55](#)

[dr Martyna Grądzka Rejak - siódmy odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Pomagała w Auschwitz”. \(PL\) \(mp3, 11.9 MB\) 08.03.2024 09:35](#)

[dr Martyna Grądzka Rejak - siódmy odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Pomagała w Auschwitz”. \(PL\) \(wav, 105.97 MB\) 08.03.2024 09:35](#)